

ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ
Кафедра загально-правових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. першого заступника
начальника Інституту

_____ Калашник Н. С.

«_____» _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО

за спеціальністю: «Правознавство» 6.030401
факультет: юридичний

Київ – 2017 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Земельне право» складена для здобувачів вищої освіти відповідно до програми підготовки фахівців за спеціальністю 6.030401 «Правознавство» ступеня вищої освіти бакалавр, за денною формою навчання.

Розробник: Пивовар Ірина Вікторівна, доцент кафедри загально-правових дисциплін, кандидат юридичних наук.

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри загально-правових дисциплін

Протокол від « » _____ 2017 року № ____

Начальник кафедри загально-правових дисциплін

_____ О.В. Сокальська

Схвалено науково-методичною радою Інституту кримінально-виконавчої служби.

Протокол від « ____ » _____ 2017 року № _

Голова науково-методичної ради _____ Н. С. Калашник

1. Програма навчальної дисципліни

Предметом вивчення Земельного права є врегульовані нормами та методами земельного, приватного, публічного права суспільні відносини, що виникають між суб'єктами у процесі здійснення права власності на землю Українського народу, державного і самоврядного регулювання земельних відносин, виконання заходів з охорони і раціонального використання землі як основного національного багатства, захисту суб'єктивних земельних прав та законних інтересів громадян, юридичних осіб, територіальних громад, держави.

Міждисциплінарні зв'язки. «Екологічне право», «Цивільне право», «Адміністративне право», «Аграрне право», «Господарське право».

Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Земельне право» має три мети: загальноосвітню, правознавчу і практичну. Загальноосвітня мета пов'язана з необхідністю підвищення загальної правової культури студентів. Правознавча мета полягає у вивченні теоретичних знань про моделі правового регулювання земельних відносин, особливості правового регулювання земельних суспільних відносин. Практична мета пов'язана з вивченням земельно-правових інститутів і методів їх правового регулювання. Програма навчальної дисципліни «Земельне право» призначена для студентів юридичного факультету Національної академії внутрішніх справ.

Завданням навчальної дисципліни є: опанування студентами необхідних теоретичних положень, засвоєння сутності земельно-правових категорій: змісту земельно-правових інститутів; навчитися розуміти зміст норм земельного права, роз'яснень вищих судових інстанцій України та рішень Конституційного Суду України, тлумачити їх та правильно застосовувати при вирішенні конкретних справ; набути досвіду науково-дослідної роботи у галузі земельного права.

Курсанти також мають оволодіти навичками самостійної роботи з нормативно-правовими актами, земельно-правовою літературою, матеріалами судової практики.

Мова навчання: українська.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри загально-правових дисциплін, які безпосередньо проводять заняття.

Структура навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, метод, принципи, система та джерела земельного права

Історія розвитку земельного права в Україні. Поняття земельного права як галузі права, як науки та навчальної дисципліни. Предмет земельного права: поняття, загальна характеристика. Джерела земельного права: поняття, види та загальна характеристика. Методи регулювання земельних відносин. Диспозитивний та імперативний методи земельного права. Загальні (конституційні), міжгалузеві та галузеві принципи земельного права. Функції земельного права. Земельно-правові норми: правовий механізм реалізації. Поняття, зміст і види земельних правовідносин. Суб'єкти та об'єкти земельних правовідносин. Співвідношення земельного права з суміжними галузями права. Система земельного права.

Тема 2. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення. Правовий режим земель житлової та громадської забудови

Поняття та склад земель сільськогосподарського призначення. Визначення понять «угіддя», «рілля», «грунти». Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення. Суб'єкти права сільськогосподарського землекористування та загальна характеристика їх правового статусу. Громадяни України, юридичні особи України (фермерські господарства, сільськогосподарські кооперативи, аграрні акціонерні товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, агрофірми, сільськогосподарські підприємства, сільськогосподарські науково-дослідні установи та навчальні заклади, сільськогосподарські професійно-технічні училища, несільськогосподарські підприємства, установи та організації, релігійні організації, об'єднання громадян) - як суб'єкти права сільськогосподарського землекористування. Землі фермерських господарств. Землекористування сільськогосподарських кооперативів. Земельні ділянки для ведення особистого селянського господарства; садівництва; городництва; сінокосіння та випасання худоби. Відшкодування втрат сільськогосподарського виробництва.

Поняття і склад земель житлової та громадської забудови, особливості правового режиму.

Законодавство, що визначає правовий режим земель житлової та громадської забудови. Особливості правового режиму земель сільських та міських поселень.

Управління в галузі використання та охорони житлової та громадської забудови. Особливості функцій управління в галузі використання, відтворення та охорони земель житлової та громадської забудови. Правові форми планування і забудови земель. Юридична природа плану земельно-господарського устрою території. Правове забезпечення розподілу і перерозподілу земель житлової та громадської забудови. Функціональний поділ земель житлової та громадської забудови, особливості їх правового режиму.

Правові форми використання земель житлової та громадської забудови. Використання земель житлової та громадської забудови на праві власності та праві землекористування. Суб'єкти, об'єкти та зміст права землекористування на землях житлової та громадської забудови. Особливості правової охорони земель житлової та громадської забудови.

Юридичні гарантії ефективного використання, відтворення та охорони земель житлової та громадської забудови.

Тема 3. Правове регулювання використання земель, що особливо охороняються: природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення

Поняття склад земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення. Диференціація видів правового режиму земель природоохоронного законодавства.

Право природоохоронного землевикористання та його види. Суб'єкти права природоохоронного землевикористання. Об'єкти природоохоронного землевикористання. Зміст права природоохоронного землевикористання. Підстави виникнення, зміни та припинення природоохоронного землевикористання.

Правовий режим земель водно-болотних угідь міжнародного значення. Правовий режим земельних ділянок, у межах яких наявні природні об'єкти, що мають особливу наукову цінність.

Правовий режим земель оздоровчого призначення. Юридичні засади встановлення правового режиму оздоровчого призначення. Характеристика особливостей правового режиму земель оздоровчого призначення.

Право оздоровчого землевикористання. Суб'єкти, об'єкти, зміст і підстави виникнення, зміни та припинення права оздоровчого земле використання. Правовий режим округів і зон санітарної (гірничо-санітарної) охорони.

Поняття і склад земель рекреаційного призначення.

Загальний правовий режим земель рекреаційного призначення. Правові форми використання земель рекреаційного призначення. Особливості управління в галузі використання, відтворення та охорони земель рекреаційного призначення. Законодавство, що визначає режим рекреаційного призначення. Законодавство, що визначає режим рекреаційного призначення.

Право рекреаційного землекористування. Суб'єкти, об'єкти, зміст, підстави виникнення, зміни та припинення права рекреаційного землекористування. Спеціальні правові режими земель рекреаційного призначення.

Особливості правового режиму земель рекреаційного призначення у межах населених пунктів. Особливості правового режиму земель вільних економічних зон туристсько-рекреаційного типу.

Поняття і склад земель історико-культурного призначення.

Правовий режим земель історико-культурного призначення. Законодавство, що визначає правовий режим земель історико-культурного призначення. Правові форми використання, відтворення та охорони земель історико-культурного призначення. Структурно-функціональне забезпечення правового режиму земель історико-культурного призначення.

Право історико-культурного землекористування. Суб'єкти, об'єкти, зміст, підстави виникнення, зміни та припинення права історико-культурного землекористування. Правові форми і методи охорони земель історико-культурного призначення.

Тема 4. Правовий режим земель водного фонду, та лісогосподарського призначення

Поняття, склад та загальна характеристика правового режиму земель водного фонду. Законодавство, що визначає режим земель водного фонду. Особливості правового режиму земель водного фонду.

Правові форми використання земель водного фонду. Порядок використання земель водного фонду.

Управління в галузі використання, відтворення та охорони земель водного фонду. Органи управління в галузі використання, відтворення та охорони земель водного фонду. Функції управління в галузі використання, відтворення та охорони земель водного фонду.

Право користування землями водного фонду. Суб'єкти користування землями водного фонду. Об'єкти користування землями водного фонду. Зміст права користування землями водного фонду. Підстави виникнення, зміни та припинення права користування землями водного фонду.

Правове забезпечення відновлення та охорони земель водного фонду. Зони охорони на землях водного фонду та ознаки їх правового режиму. Юридичні гарантії забезпечення правового режиму земель водного фонду.

Поняття, склад та загальна характеристика правового режиму земель лісового фонду. Законодавство, що визначає режим земель лісового фонду. Особливості правового режиму земель лісового фонду.

Правові форми використання, відтворення та охорони земель лісового фонду. Порядок використання земель лісового фонду. Управління в галузі використання, відтворення та охорони земель лісового фонду. Функціональне забезпечення ефективного використання, відтворення та охорони земель лісового фонду. Право лісового землекористування. Суб'єкти лісового землекористування. Об'єкти лісового землекористування. Зміст лісового землекористування. Підстави виникнення, зміни та припинення лісового землекористування.

Правове регулювання відтворення та охорони земель лісового фонду. Права та обов'язки землекористувачів, щодо охорони земель лісового фонду. Гарантії захисту прав суб'єктів щодо використання, відтворення та охорони земель лісового фонду

Тема 5. Правове регулювання використання земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення

Поняття і загальна характеристика земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого несільськогосподарського призначення. Правове регулювання у галузі використання, відтворення та охорони земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого несільськогосподарського призначення. Особливості правового режиму земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого несільськогосподарського призначення.

Управління в галузі використання, відтворення та охорони земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого несільськогосподарського призначення. Організаційно-функціональне забезпечення використання, відновлення та охорони земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого несільськогосподарського призначення. Правовий режим земель промисловості. Склад і призначення земель промисловості та особливості їх правової регламентації. Особливості права промислового землекористування. Підстави виникнення права промислового землекористування. Суб'єкти права промислового землекористування. Об'єкти права промислового землекористування. Підстави зміни і припинення промислового землекористування.

Правовий режим земель транспорту. Склад і призначення земель транспорту та особливості їх правової регламентації. Право транспортного землекористування. Особливості користування землями залізничного, автомобільного, річкового, морського, авіаційного та трубопровідного транспорту. Суб'єкти, об'єкти, зміст права транспортного землекористування. Підстави виникнення, зміни та припинення права транспортного землекористування.

Правовий режим використання земель зв'язку, ліній електропередач та іншого комунікаційного призначення. Склад і призначення земель зв'язку, ліній електропередач та іншого комунікаційного призначення та особливості їх правової регламентації. Право користування землями зв'язку, ліній електропередач та іншого комунікаційного призначення. Суб'єкти, об'єкти, зміст та підстави виникнення, зміни та припинення права користування землями зв'язку, ліній електропередач та іншого комунікаційного призначення.

Правовий режим земель оборони. Склад і призначення земель оборони та особливості їх правової регламентації. Специфічні ознаки правового режиму земель оборони. Право оборонного землекористування. Суб'єкти, об'єкти, зміст і підстави виникнення, зміни та припинення права оборонного землекористування.

Форми і методи захисту правового режиму земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –1	Галузь знань 0304 «Право» (назва і шифр)	Дисципліни гуманітарної та соціально-економічної підготовки	
	Спеціальність 6.030401 «Правознавство» (назва і код)		
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		4 -й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання – не передбачено		Семестр	
Загальна кількість годин - 54		7-й	-
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента -	10 год.	- год.	
	Практичні, семінарські		
	8 год.	- год.	
	Лабораторні		
	- год.	- год.	
	Самостійна робота		
36 год.	- год.		
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить для денної форми навчання – 1/2

3. Структура залікового кредиту (тематичний план)

№ з/п	Назва тем	Нормативний обсяг годин	В тому числі:				
			Всього годин з викладачем	Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Самостійна та індивідуальна робота
Змістовний модуль I							
1.	Тема 1. Предмет, метод, принципи, система та джерела земельного права	10	4	2	-	-	6
2.	Тема 2. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення. Правовий режим земель житлової та громадської забудови.	12	6	2	2	-	8
3.	Тема 3. Правове регулювання використання земель, що особливо охороняються: природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення	10	4	2	2	-	8
Змістовний модуль II							
4.	Тема 4. Правовий режим земель водного фонду, та лісогосподарського призначення	10	6	2	2	-	6
5.	Тема 5. Правове регулювання використання земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.	10	6	2	2	-	8
Всього годин:		54	18	10	8		36

4. Плани семінарських занять

Тема 2: Правовий режим земель сільськогосподарського призначення

Питання до семінарського заняття

1. Поняття і склад земель сільськогосподарського призначення.
2. Землі сільськогосподарського призначення як об'єкт правового регулювання.
3. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення.
4. Визначення та склад земель житлової та громадської забудови.
5. Правове забезпечення використання земель житлової та громадської забудови.
6. Правове регулювання використання земельних ділянок для індивідуального житлового, господарського і гаражного будівництва.
7. Використання земель громадянами в населених пунктах.

Тема 3: Правове регулювання використання земель, що особливо охороняються: природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення

Питання до семінарського заняття

1. Поняття складу земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення.
2. Суб'єкти права природоохоронного землекористування.
3. Правовий режим земель природно-заповідного фонду.
4. Поняття і склад земель оздоровчого призначення.
5. Суб'єкти права оздоровчого земле використання.
6. Поняття і склад земель рекреаційного призначення.
7. Загальний правовий режим земель рекреаційного призначення.
8. Поняття і склад, земель історико-культурного призначення.
9. Загальний правовий режим земель історико-культурного призначення.

Тема 4. Правовий режим земель водного фонду, та лісгосподарського призначення

Питання до семінарського заняття

1. Поняття, склад та загальна характеристика правового режиму земель водного фонду.
2. Особливості правового режиму прибережних захисних смуг, смуг відведення і берегових смуг водних шляхів.
3. Правовий режим територій і зон санітарної охорони водних об'єктів.

4. Поняття і загальна характеристика правового режиму земель лісового фонду.
5. Правове регулювання використання земель лісового фонду.
6. Особливості використання земель для загального і спеціального лісокористування на землях лісового фонду.

Тема 5: Правове регулювання використання земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення

Питання до семінарського заняття

1. Загальна характеристика правового режиму земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.
2. Правовий режим земель промисловості.
3. Правове регулювання використання земель транспорту.
4. Правовий режим земель енергетичної системи та зв'язку.
5. Правовий режим земель наданих для потреб охорони та іншого призначення.

5. Завдання самостійної роботи

5.1. Практикум

Тема 1. Предмет, метод, принципи, система та джерела земельного права

Питання для самостійного контролю

1. Дайте визначення предмета земельного права?
2. Які характерні ознаки притаманні земельно-правовим відносинам?
3. Дайте загальне визначення методів земельного права?
4. В чому полягає суть імперативного метода?
5. В чому полягає суть диспозитивного метода?
6. На які методи поділяється диспозитивний метод?
7. В чому полягає рекомендаційний метод?
8. В чому полягає санкціонуючий метод?
9. В чому полягає делегуючий метод?
10. Дайте визначення системи земельного права?
11. Які ви знаєте правові інститути земельного права?
12. Які інститути становлять загальну і особливу частину земельного права?
13. Яке завдання земельного права як наукової галузі?
14. Що розуміють під принципами в загальній теорії права?
15. Яке значення принципів у земельному праві?

16. Які основні (загальні) принципи земельного права?
17. Які принципи земельного права закріплені в Земельному кодексі?
18. Поняття джерел земельного права.
19. Види і класифікація джерел.
20. Конституція України як основне джерело.
21. Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України та Укази Президента України як джерела земельного права.
22. Локальні нормативно-правові акти.
23. У чому полягає зміст права власності?
24. Чи може власник земельної ділянки передати свої правомочності іншій особі?
25. Яке володіння називається титульним?
26. Чому землю, як об'єкт правового регулювання, розглядають у кількох значеннях? Які особливості цього об'єкта?
27. Хто є суб'єктами права власності на землю?
28. За яких умов громадяни України можуть бути суб'єктами права власності на землю?
29. Що означає термін «спільна сумісна власність» на землю? Які особливості цієї власності?
30. За яких умов земельні ділянки можуть набуватися у приватну власність?
31. Як проводиться розмежування форм державної і комунальної власності?
32. Які органи здійснюють правомочності суб'єкта права державної власності на землі господарського та іншого призначення?
33. Якими повноваженнями щодо розпоряджання і управління землею наділено органи державної виконавчої влади?
34. Назвіть підстави припинення права приватної власності на землю.
35. Які землі можуть перебувати лише у комунальній власності і їх не можна передавати у приватну власність?
36. Які землі державної власності не можна передавати у комунальну власність?
37. Що є підставою виникнення права власності на землю?
38. На основі яких юридичних фактів виникає право приватної власності на землю?
39. В якому порядку здійснюється набуття права власності на землю громадянами?
40. Які підстави припинення права державної власності на землю?
41. Які підстави припинення права комунальної власності на землю?

42. Які підстави припинення права приватної власності на землю?
43. Що таке право постійного користування?
44. Хто є суб'єктами права постійного землекористування?
45. Чи можуть надаватися релігійним установам у постійне землекористування земельні ділянки?
46. З яких земель надаються земельні ділянки у право постійного користування землею?
47. З якою метою ці землі можуть надаватись для юридичних осіб?
48. В чому полягає різниця між тимчасовим короткостроковим та тимчасовим довгостроковим землекористуванням?
49. Чи можна вважати оренду землі одним із видів тимчасового користування землею?
50. Хто є орендодавцями земельних ділянок приватної форми власності?
51. Хто є орендодавцями земельних ділянок які перебувають у комунальній формі власності?
52. Хто є орендодавцями земельних ділянок які перебувають у державній формі власності?
53. Хто може бути орендарями земельних ділянок?
54. Які права мають землекористувачі?
55. Чи є правомірним припинення права землекористування у зв'язку з вилученням земельної ділянки для суспільних потреб? Чи можна цей факт оспорювати в судовому порядку?
56. Які обмеження стосуються оренди земель сільськогосподарського призначення?
57. Які обов'язки мають землекористувачі?
58. Як здійснюється порядок надання земельних ділянок у постійне землекористування юридичним особам?
59. В чому суть поняття оренди землі?
60. Що є об'єктами оренди землі?
61. Що таке договір оренди землі?
62. Які терміни оренди земельних ділянок передбачені?
63. Що таке суборенда?
64. Які істотні умови договору оренди землі?
65. Як здійснюється механізм здійснення договору оренди?
66. Які права має орендодавець?
67. Які права має орендар?
68. Які обов'язки має орендодавець?
69. Які обов'язки має орендар?
70. В яких випадках припиняється договір оренди земельної ділянки?

71. Що таке концесія?
72. Назвіть суб'єктів концесії?
73. Що є об'єктом концесії?

Тема 2. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення.

Правовий режим земель житлової та громадської забудови

Питання для самостійного контролю

1. Які землі належать до земель сільськогосподарського призначення?
2. Кому і з якою метою передаються у власність і користування землі сільськогосподарського призначення?
3. На якій підставі відбувається визначення земель придатних для сільського господарства?
4. В чому полягає пріоритетність земель сільськогосподарського призначення?
5. Який правовий режим земельних ділянок державних і комунальних сільськогосподарських підприємств?
6. Який порядок приватизації земельних ділянок державних і комунальних сільськогосподарських підприємств?
7. З чого можуть складатися землі фермерського господарства?
8. Які особливості використання земельних ділянок для садівництва?
9. Які особливості використання земельних ділянок для городництва?
10. Хто є суб'єктами прав на землі сільськогосподарського призначення?
11. Які землі входять у межі населених пунктів?
12. Особливості здійснення права власності та права користування землями забудови.
13. Склад земель забудови.
14. Яким є порядок використання земель у межах населенні пунктів для містобудівних потреб?
15. Основні функції державного управління землями в межах населених пунктів.
16. Особливості правової охорони земель у межах населенні пунктів.
17. У чому полягає специфіка правового режиму земель у межах населених пунктів, які використовуються громадянами?

Пропоновані завдання для вирішення

Задача 1.

Чоловічий монастир який розташований на околиці міста Золочева, в особі наставника звернувся до органів місцевого самоврядування виділити їм 2 га земель сільськогосподарського призначення у власність для ведення підсобного сільського господарства. Органи відмовили в цьому.

Чи правомірні дії органів?

Задача 2.

За рішенням голови сільської ради у фермерів Чорваня і Білоуса було вилучено по 5,0 га орних земель, а у сільгоспкооперативу «Слава Україні» - 10 га орних земель для будівництва лікарняного комплексу. Із зазначеними фізичними і юридичними особами вилучення земель попередньо не було узгоджено, а також не розв'язано питання щодо відшкодування збитків.

Чи відповідають дії голови сільської ради нормам земельного законодавства?

Які особи, в якому порядку і в якому обсязі зобов'язані відшкодувати шкоду фермерам і сільгоспкооперативу?

Назвіть суб'єктів права на землі сільськогосподарського призначення.

Задача 3.

Громадянин Семененко звернувся до сільської ради із заявою, у якій просив виділити йому 30 га сільськогосподарських угідь для створення фермерського господарства.

За рішенням сільської ради йому було виділено 15 га землі. Семененко не погодився з цим. Він вважає, що для ведення фермерського господарства необхідно мати мінімум 50 га землі. Сільська рада має у своєму розпорядженні значну площу земель резервного фонду.

Який порядок надання земель для ведення фермерського господарства?

У якому розмірі надаються земельні ділянки фермерським господарствам?

За рахунок яких земель може бути надана земельна ділянка для ведення фермерського господарства?

Задача 4.

Адвокат Коцюба П. мав на праві власності земельну ділянку для будівництва житлового будинку із садибним будинком на ній.

Маючи бажання займатись приватною адвокатською практикою. Коцюба почав вести прийом громадян у своєму помешканні, переобладнавши для цього одну з кімнат будинку.

Через місяць старший державний інспектор з контролю за використанням та охороною земель при перевірці використання земельних ділянок склав постанову! про адміністративне правопорушення за ст. 53-1 КУпАП; обґрунтувавши це тим, що Коцюба не мав права використовувати земельну ділянку для потреб ведення підприємницької діяльності.

Дану постанову Коцюбою було оскаржено до обласного управління земельних ресурсів.

Через деякий час. після складання зазначеної постанови Коцюбі надійшло від податкових, органів, податкове повідомлення про необхідність сплати земельного податку : за ставками, передбаченими для земель промисловості.

Визначити коло суспільних правовідносин?

Які порушення були допущені у викладеній ситуації?

Яке рішення має бути прийнято по скарзі Коцюби?

Як повинен діяти Коцюба в ситуації, що склалася?

Задача 5.

Подружжя Нагорних придбало земельну ділянку з метою будівництва житлового будинку відповідного цільового призначення в гр. Петренка.

Через півроку подружжя почало зводити житловий будинок.

І Гри проведенні земляних робіт на земельній ділянці було пошкоджено каналізаційний колектор, що проходив під даною земельною ділянкою. Внаслідок цього дана земельна ділянка, як і сусідні, була забруднена і стала фактично непридатною для постійного знаходження на них через стійкий неприємний запах.

Сусід Нагорних Петренко на підставі того, що сталося, заявив позов до суду до подружжя Нагорних про відшкодування заподіяних йому збитків, а також сплату компенсації на купівлю іншої земельної ділянки взамін тієї, що стала непридатною до використання. В процесі розгляду справи з'ясувалося, що земляні роботи, які призвели до аварії, проводилися на підставі затвердженого у встановленому порядку проекту будівництва будинку, на якому колектор відображений не був, у зв'язку із чим суддя залучив у якості співвідповідача по справі місцеву раду.:

Нагорними, в свою чергу було пред'явлено позов до гр. Петренка, який не повідомляв покупців при продажу земельної ділянки про знаходження колектору під її поверхнею, про розірвання договору купівлі-продажу земельної ділянки та відшкодування заподіяних укладенням такого договору збитків.

Визначити коло суспільних правовідносин?

Які рішення має прийняти суд по обох заявлених позовах?

Яким чином мають бути поновлені порушені права?

Тема 3. Правове регулювання використання земель, що особливо охороняються: природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення

Питання для самостійного контролю

1. Дайте визначення земель природно-заповідного фонду.
2. Що являють собою землі природно-заповідного фонду?
3. У чому полягають особливості використання земель природно-заповідного фонду?
4. Що являють собою землі іншого природоохоронного призначення?
5. Дайте визначення земель оздоровчого призначення.
6. Які обмеження діяльності існують на землях оздоровчого призначення?
7. Охарактеризуйте особливості використання земель оздоровчого призначення.
8. Дайте визначення земель рекреаційного призначення.
9. Що являють собою землі рекреаційного призначення?
10. У чому полягають особливості використання земель рекреаційного призначення?
11. Дайте визначення земель історико-культурного призначення.
12. У чому полягають особливості використання земель історико-культурного призначення?
13. Право історико-культурного землекористування.
14. Суб'єкти права історико-культурного землекористування.

Пропоновані завдання для вирішення

Задача 1.

Директор санаторію "Обрій" своїм розпорядженням дозволив будівництво житлових приміщень працівникам санаторію, які пропрацювали в санаторії більше 10 років. При проведенні перевірки дотримання земельного законодавства районною прокуратурою цей факт був визнаний незаконним. Директор санаторію звернувся в юридичну консультацію з питанням щодо правомірності своїх дій.

Зробіть висновок.

Задача 2.

Фермер П. звернувся до сільської ради із заявою про викуп у нього частини земельної ділянки, в межах якої археологічною експедицією було відкрито давнє поховання.

Сільський голова відмовив у задоволенні заяви, посилаючись на те, що вирішення цього питання не входить до його компетенції і рекомендував фермеру звернутися до райдержадміністрації.

Які особливості викупу земельних ділянок, в межах яких розташовані об'єкти історико-культурного призначення

Задача 3.

Державний інспектор з використання та охорони земель під час перевірки додержання земельного законодавства на території державного заповідника виявив використання заповідних земель для розміщення кемпінгу, влаштування табору відпочинку школярів, розміщення пасіки колективного сільськогосподарського підприємства, будівництва заводу для виробництва цегли, оренди частини земель фірмою "Подільські діаманти".

Державний інспектор виніс постанову про накладення адміністративного штрафу на директора Фоміна Л.

Директор заповідника оскаржив цю постанову до обласного управління екологічної безпеки, вказавши, що за таке правопорушення він уже притягнувся до юридичної відповідальності контролюючими структурами обласного управління екологічної безпеки.

Визначити коло суспільних правовідносин.

Яке рішення повинно бути прийнято по скарзі?

Вирішити справу.

Задача 4.

Сім'я Б. на Закарпатті відповідно до чинного законодавства займається зеленим туризмом. Для забезпечення збільшення обсягу послуг голова сім'ї звернувся із заявою до райдержадміністрації щодо виділення земельної ділянки для створення пункту технічного обслуговування автомобілів громадян, яка розташована в межах земель рекреаційного призначення.

Який порядок надання земельних ділянок за рахунок земель рекреаційного призначення?

Задача 5.

У межах заповідника розпорядженням райдержадміністрації працівникам заповідника були надані в 1980 р. службові земельні наділи. У зв'язку з прийняттям чинного Земельного кодексу України право користування названими земельними ділянками було припинено. В рішенні райдержадміністрації з цього приводу було зазначено, що чинне земельне законодавство не виокремлює такого самостійного різновиду землекористування, як службові земельні наділи.

Вирішити справу.

Задача 6.

Житель України переобладнав приватний будинок, який розташований на приватній земельній ділянці в межах земель рекреаційного призначення, у будинок відпочинку сімейного типу.

При укладенні договору купівлі-продажу цього будинку з громадянином Росії нотаріус рекомендував українцю укласти договір оренди земельної ділянки для обслуговування будинку.

Чи правий нотаріус?

Тема 4. Правовий режим земель водного фонду та лісогосподарського призначення

1. У чому полягають особливості земель лісогосподарського призначення як об'єкта правового регулювання?
2. Назвіть особливості правового режиму земель лісогосподарського призначення.
3. Співвідношення поняття «землі лісогосподарського призначення» із поняттям «ліс».
4. Назвіть основні види використання земель лісогосподарського призначення.
5. Особливості права постійного користування земельними ділянками лісогосподарського призначення.
6. Яким є склад земель водного фонду?
7. Дайте визначення прибережної захисної смуги водних об'єктів.
8. Назвіть розміри прибережних захисних смуг і пляжної зони та порядок їх встановлення.
9. Сформулюйте поняття водоохоронних зон та зон санітарної охорони водних об'єктів.
10. Назвіть суб'єктів постійного права землекористування.
11. Охарактеризуйте права та обов'язки користувачів земель водного фонду.
12. Які обмеження закріплені щодо використання прибережних захисних смуг вздовж річок, навколо водойм та на островах?
13. Які обмеження встановлені щодо використання прибережної захисної зони уздовж морів та навколо морських заток і лиманів?
14. Які види діяльності дозволяється здійснювати в межах прибережної захисної зони та пляжної зони уздовж морів та навколо морських заток і лиманів?
15. Охарактеризуйте правовий режим водоохоронних зон та зон санітарної охорони водних об'єктів.

Пропоновані завдання для вирішення

Задача 1.

Рішенням райдержадміністрації державному підприємству була надана у користування земельна ділянка із земель лісогосподарського призначення площею 9 та під будівництво тваринницької ферми для відгодівлі худоби. При цьому проект відведення земельної ділянки не розроблявся.

Державний інспектор із використання та охорони земель вважав рішення таким, що суперечить чинному законодавству і звернувся з позовом до суду про визнання цього рішення недійсним.

Вирішіть справу.

Задача 2.

Громадянин села Яблунівка незаконно вирубив ялинку у лісовому розсаднику.

Яка відповідальність передбачена за ці дії?

Задача 3.

Приватне підприємство "Клен" отримало за рішенням сільської ради в тимчасове користування земельну ділянку лісогосподарського призначення для здійснення заготівлі другорядних лісових матеріалів. Директор лісгоспу., в межах якого розташована земельна ділянка, звернувся з листом до районного прокурора, в якому просив скасувати рішення сільської ради про надання земельної ділянки. На думку директора, питання, які стосуються земель лісогосподарського призначення, мають вирішуватися органами лісового господарства.

Вирішіть справу.

Задача 4.

Громадянин Бойко звернувся до уповноваженого органу про передачу йому у приватну власність на платній основі 40 соток земель лісового фонду із частини лісу.

Органи місцевого самоврядування йому відмовили, чи правомірне рішення?

Задача 5.

У межах берегової смуги р. Дністра агрофірма «Поділля» почала будівництво птахофабрики, овочесховища та цеху по виготовленню вина і соків.

Управління річкового пароплавства звернулося до обласної Ради народних депутатів із скаргою на дії агрофірми, вважаючи, що вона порушує її право на використання земель берегової смуги для потреб, пов'язаних із судноплавством.

На засіданні облвиконкому президент агрофірми вказав, що ці землі передані агрофірмі у колективну власність за рішенням сільської Ради народних депутатів. Агрофірмі видано також державний акт, що посвідчує право колективної власності, а тому агрофірма як власник землі почала будівництво на належних їй землях.

Визначити коло суспільних правовідносин;

Підготувати проект рішення облвиконкому;

Вирішити справу.

Тема 5. Правове регулювання використання земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення

1. Склад земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.
2. Які риси характеризують ці землі?
3. Особливості правового режиму земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.
4. Специфіка використання земель промисловості.
5. Склад та особливості режиму використання земель транспорту.
6. Особливості визначення розмірів земельних ділянок для потреб транспорту.
7. Як визначаються землі зв'язку та енергетичної системи?
8. Для розміщення яких об'єктів енергетики можуть встановлюватися земельні сервітути?
9. Особливості режиму спеціальних зон енергетичних об'єктів.
10. Які риси характеризують особливості складу і використання земель оборони?
11. Поняття контролю за використанням і охороною земель.
12. Основні завдання державний контроль за використанням і охороною земель.
13. Методи Державний контролю у сфері використання і охорони земель.
14. Поняття моніторингу земельних ресурсів.
15. Види моніторингу земельних ресурсів.

Пропоновані завдання для вирішення

Задача 1.

До місця будівництва електричної підстанції за згодою управління залізничного транспорту було проведено під'їзні колії. З метою безпечної експлуатації локомотивів начальник управління видав розпорядження про встановлення смуги відведення шириною по 120 м з обох боків залізничної колії від місця будівництва електричної підстанції до м. Шепептівки на відстані 45 км.

У процесі визначення розмірів смуги відведення працівниками залізничного транспорту було встановлено, що за наказом начальника «Агроенерго», у розпорядженні якого знаходиться електрична підстанція, завершується будівництво житлового масиву для обслуговуючого персоналу підстанції.

Ці факти були доведені до відома районної Ради народних депутатів для прийняття відповідного рішення.

*Визначити коло суспільних правовідносин;
Підготувати проект рішення райради;
Вирішити справу.*

Задача 2.

У зв'язку з розвитком міжнародних зв'язків облвиконком прийняв рішення про розширення меж території аеропорту обласного центру і встановлення нових міжнародних авіаліній. Збільшення території аеропорту передбачається за рахунок земель сільськогосподарського акціонерного товариства та полігона військової частини.

Військова частина не заперечувала проти змін меж землекористування за умови, що буде збережено всі її навігаційні споруди, лінію телеграфного зв'язку та електропередач або ж вони будуть перенесені на нову територію у розмірах, визначених законодавством.

Однак департамент авіаційного транспорту не погодився на збереження вказаних споруд і комунікацій, вважаючи, що це перешкоджатиме навігаційній роботі авіаційного транспорту.

Начальник військової частини звернувся з позовом до господарського суду за захистом своїх земельних прав.

*Визначити коло суспільних правовідносин;
Чи підлягає позов задоволенню?
Вирішити справу.*

Задача 3.

У зв'язку із збільшенням транспортних перевезень через територію області облвиконком прийняв рішення про розширення мережі автомобільних шляхів загальнодержавного значення. З цією метою були використані землі суміжних власників і землекористувачів.

На одному з автомобільних перегонів були визначені земельні ділянки під земляне полотно, розміщення зелених насаджень, транспортні розв'язки, водостічні споруди, в смугах відведення громадяни Костенко та Германчук почали зводити дорожній ресторан, автозаправну станцію та житлові котеджі. Державний інспектор з використання та охорони земель виніс постанову про припинення зазначеного будівництва, оскільки воно ведеться з порушеннями земельного законодавства, та наклав на вказаних осіб адміністративні штрафи у розмірі 500 тисяч карбованців на кожного з них.

Громадяни Костенко та Германчук звернулися із скаргою до суду про визнання постанови незаконною та відміну адміністративного штрафу.

Визначити коло суспільних правовідносин;

*Чи підлягає скарга задоволенню?
Вирішити справу.*

5.2. Орієнтовний перелік питань для тестового контролю самостійної роботи

1. В якому нормативно-правовому акті міститься визначення поняття «земля»?

1. Земельному кодексі України.
2. Законі України «Про екологічну мережу».
3. Законі України «Про охорону земель».
4. Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища».

2. У Земельному Кодексі України земля розглядається як:

1. Територіальний базис, космічне тіло та основний засіб виробництва.
2. Природний ресурс, об'єкт товарного обігу та середо вище проживання людини.
3. Органо-мінеральне тіло, основний засіб виробництва та майновий об'єкт.
4. Територіальний базис, природний ресурс та основний засіб виробництва.

3. Об'єктом державного контролю за використанням та охороною земель є:

1. Земельні ділянки.
2. Землі природно-заповідного фонду.
3. Всі землі в межах України.
4. Земельні ділянки, надані у приватну власність.

4. Суб'єктами земельних правовідносин є:

1. Громадяни, юридичні особи, органи місцевого самоврядування та органи державної влади.
2. Громадяни, органи державної влади, органи місцевого самоврядування.
3. Громадяни, іноземці, апатриди, держава Україна.
4. Народ України.

5. Земельні відносини регулюються:

1. Законами України.
2. Конституцією України, Земельним Кодексом, а також прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами.
3. Лише Конституцією України та Земельним кодексом України.
4. Земельним Кодексом.

6. Завданням земельного законодавства є:

1. Володіння, користування та розпорядження землею.
2. Регулювання земельних відносин з метою забезпечити права на землю громадян України.

3. Регулювання земельних відносин з метою забезпечення права на землю громадян, юридичних осіб, територіальних громад та держави, раціонального використання та охорони земель.

4. Забезпечення раціонального використання земель, відтворення та підвищення родючості ґрунтів, інших корисних властивостей землі, збереження екологічних функцій ґрунтового покриву та охорони довкілля.

7. Диспозитивний метод правового регулювання проявляється у:

1. Встановленні обов'язків суб'єктів правовідносин.

2. Затвердженні прийнятого рішення суб'єкта земельних правовідносин відповідним державним органом.

3. Наданні свободи суб'єктам правовідносин у питаннях реалізації ними прав щодо належних їм земельних ділянок.

4. Можливості альтернативної поведінки суб'єктів.

8. Можливість альтернативної поведінки суб'єктів земельних правовідносин передбачена наступним методом правового регулювання:

1. Імперативним.

2. Делегованим.

3. Рекомендаційним.

4. Санкціонованим.

9. Метод земельного права являє собою:

1. Відповідні характеру земельних відносин способи та прийоми впливу на поведінку їх учасників, які відповідають природі землі як національного багатства.

2. Основні положення, вихідні ідеї, що відзначаються універсальністю, загальною значущістю, вищою імперативністю і відображають істотні положення права.

3. Основні напрями правового впливу на суспільні земельні відносини.

4. Низку правових норм земельного законодавства, спрямованих на захист земельних відносин і правову охорону земель.

10. Принципи земельного права – це:

1. Відповідні характеру земельних відносин способи та прийоми впливу на поведінку їх учасників, які відповідають природі землі як національного багатства.

2. Основні положення, вихідні ідеї, що відзначаються універсальністю, загальною значущістю, вищою імперативністю і відображають істотні положення земельного права.

3. Основні напрями правового впливу на суспільні земельні відносини.

4. Низка правових норм земельного законодавства, спрямованих на захист земельних відносин і правову охорону земель.

11. Принцип пріоритетності земель сільськогосподарського призначення полягає у:

1. Їх раціональному та ефективному використанні.

2. Наданні їх насамперед для сільськогосподарського використання.

3. Погодженні проекту землеустрою.

4. Наданні їх передусім для сільськогосподарського товарного виробництва.

12. Який з перелічених принципів закріплений у ст. 5 Земельного кодексу України?

1. Власник не може бути позбавлений права власності на земельну ділянку, крім випадків, передбачених Земельним кодексом України.

2. Пріоритет вимог екологічної безпеки.

3. Держава забезпечує і гарантує громадянам та юридичним особам рівні умови захисту своїх прав.

4. Пріоритетність земель сільськогосподарського призначення.

13. «Джерела права» у формально-юридичному значенні в науці земельного права визначаються як:

1. Соціально-економічні умови життя суспільства, які детермінують правотворчу діяльність органів державної (публічної) влади та обумовлюють її результат – зміст права як регулятора суспільних відносин.

2. Закони, судові прецеденти, правові звичаї.

3. Зовнішня форма вираження загальноновизнаних правил поведінки, які є обов'язковими для дотримання, виконання та слідування всіма особами, що мають юридичний зв'язок із державою (громадянство) чи перебувають на суверенній території.

4. Сукупність нормативно-правових актів у галузі земельного права.

14. Визначте, які землі належать до земель сільськогосподарського призначення:

1. Землі під господарськими будівлями і дворами у складі несільськогосподарських угідь.

2. Земельні ділянки, надані для дачного будівництва.

3. Земельні ділянки під наметовими туристично-здоровчими таборами.

4. Землі, виділені під смуги відведення для забезпечення функціонування каналів зрошувальних і осушувальних систем.

15. Землі сільськогосподарського призначення можуть належати на праві власності:

1. Приватним сільськогосподарським підприємствам, установам та організаціям.

2. Державним, комунальним і приватним сільськогосподарським підприємствам, установам та організаціям.

3. Державним і комунальним сільськогосподарським підприємствам, установам та організаціям.

4. Державним сільськогосподарським підприємствам, установам та організаціям.

16. Зазначте, із яких земель можуть складатися землі фермерських господарств:

1. Виключно із земельної ділянки, що належить фермерському господарству на праві власності як юридичній особі.

2. Із земельної ділянки, що належить фермерському господарству на праві власності як юридичній осіб, земельних ділянок, що належать громадянам – членам фермерського господарства на праві приватної власності.

3. Виключно із земельних ділянок, що належать громадянам – членам фермерського господарства на праві приватної власності.

4. Виключно із земельної ділянки, що належить фермерському господарству на праві власності як юридичній особі, та земельної ділянки, що використовується фермерським господарством на умовах оренди.

17. Назвіть суб'єктів, які можуть мати земельні ділянки на праві власності та оренди для ведення особистого селянського господарства:

1. Громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства.

2. Громадяни України, юридичні особи (засновані громадянами України або юридичними особами України).

3. Громадяни України.

4. Державні та комунальні підприємства, установи та організації, а також громадяни України та засновані ними юридичні особи.

18. Землі сільськогосподарського призначення можуть передаватися у власність:

1. Громадянам України, особам без громадянства.

2. Громадянам України, особам без громадянства, іноземним громадянам.

3. Юридичним особам, заснованим юридичними особами України.

4. Державним (у тому числі казенним) підприємствам.

19. До земель житлової та громадської забудови належать:

1. Земельні ділянки, призначені для закладання багаторічних плодових насаджень.

2. Земельні ділянки у межах населених пунктів, що їх використовують для розміщення житлової забудови, громадських будівель і споруд, інших об'єктів загального користування.

3. Земельні ділянки поза межами населених пунктів, що їх використовують для розміщення житлової забудови, громадських будівель і споруд, інших об'єктів загального користування.

4. Земельні ділянки, надані для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд промислових, гірничодобувних, транспортних та інших підприємств, їх під'їзних шляхів, інженерних мереж, адміністративно-побутових будівель, інших споруд.

20. Громадянам України за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування земельні ділянки для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і гаражного будівництва можуть передаватися:

1. За плату у власність.

2. Безоплатно у користування.

3. Лише в оренду.

4. Безоплатно у власність або надаватися в оренду.

21. Забудова територій передбачає здійснення:

1. Нового будівництва.
2. Тільки реконструкції та реставрації.
3. Діяльності, вказаної в п. 1, 2.
4. Знесення існуючих будинків і споруд.

22. Землі природно-заповідного фонду – це:

1. Землі, які використовують для організації відпочинку населення, туризму та проведення спортивних заходів.

2. Землі, що мають природні лікувальні властивості, які використовують або можуть використовувати для профілактики захворювань і лікування людей.

3. Ділянки суші і водного простору з природними комплексами та об'єктами, що мають особливу природоохоронну, екологічну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність, яким відповідно до закону надано статус територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

4. Земельні ділянки в межах населених пунктів з розташованими на них парками, які на думку мешканців потребують особливої охорони.

23. Землі природно-заповідного фонду можуть перебувати:

1. Лише у державній власності.
2. Лише у державній та комунальній власності.
3. У державній, комунальній та приватній власності.
4. Лише у власності територіальної громади.

24. На землях рекреаційного призначення забороняється:

1. Розташування будинків відпочинку, туристичних баз та кемпінгів.

2. Діяльність, що перешкоджає або може перешкоджати використанню їх за цільовим призначенням, а також негативно впливає на їх природний стан.

3. Діяльність з проведення спортивних та туристично-оздоровчих заходів.

4. Розбивати наметові та стаціонарні туристичні табори.

25. До земель історико-культурного призначення належать:

1. Землі, на яких розташовані туристичні та спортивні табори.

2. Землі, які використовують для організації відпочинку населення та туризму.

3. Землі, на яких розташовані городища, кургани, поля давніх битв, залишки фортець та військових таборів .

4. Землі, які використовують для житлової та громадської забудови історичного напрямку.

26. Які землі з указаних належать до земель лісгосподарського призначення?

1. Землі, зайняті земельними насадженнями у межах населених пунктів, які не віднесені до категорії лісів.

2. Землі, зайняті окремими деревами і групами дерев, чагарниками на сільськогосподарських угіддях.

3. Землі, не вкриті лісовою рослинністю, нелісові землі, які надані та використовуються для потреб лісового господарства.

4. Землі, зайняті окремими деревами і групами дерев, чагарниками на садових ділянках.

27. Землі лісогосподарського призначення надаються:

1. Тільки у постійне користування.

2. Тільки у власність.

3. Тільки у тимчасове користування.

4. У власність та користування.

28. Водоохоронні зони встановлюються з метою:

1. Створення сприятливого режиму водних об'єктів уздовж морів, навколо озер, водосховищ та інших водойм.

2. Охорони земель водного фонду від забруднення та засмічення.

3. Охорони водних об'єктів загальнодержавного значення від забруднення.

4. Охорони земель водного фонду і всіх водних об'єктів від забруднення та засмічення.

29. На території водоохоронної зони забороняється:

1. Скидання неочищених стічних вод з використанням балок, кар'єрів, струмків тощо.

2. Використання пестицидів.

3. Садівництво та городництво громадян.

4. Ведення товарного сільськогосподарського виробництва.

30. Користування землями водного фонду може бути:

1. Виключно на умовах оренди.

2. Лише постійним.

3. Постійним і на умовах оренди.

4. Тільки на праві власності.

31. Берегові смуги водних шляхів установлюються з метою:

1. Охорони всіх водних об'єктів.

2. Проведення робіт, пов'язаних з судноплавством.

3. Охорони води джерел централізованого господарсько-побутового водопостачання.

4. Будівництва лінійних споруд.

32. Землями промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення визнаються земельні ділянки, надані в установленому порядку:

1. Підприємствам, установам та організаціям для здійснення відповідної діяльності.

2. Громадянам України.

3. Громадянам України та юридичним особам.

4. Іноземним громадянам та особам без громадянства для здійснення відповідної діяльності.

33. Землі під державними залізницями, об'єктами державної власності повітряного і трубопровідного транспорту належать до земель:

1. Державної власності, які не можуть передаватись у приватну власність.

2. Державної власності, які не можуть передаватись у комунальну власність.

3. Комунальної власності, які не можуть передаватись у приватну власність.

4. Які знаходяться у власності юридичних осіб.

34. Землі під канатними дорогами належать до земель:

1. Міського електротранспорту.

2. Житлової та громадської забудови.

3. Рекреаційного призначення.

4. Зв'язку.

35. Землі атомної енергетики та космічної системи відносять до наступних категорій:

1. Землі житлової та громадської забудови.

2. Землі сільськогосподарського призначення.

3. Землі промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення.

4. Землі рекреаційного призначення.

6. Індивідуальні завдання

Програма навчальної дисципліни «Земельне право» передбачає також підготовку курсантами індивідуальних занять у вигляді рефератів на задану тематику.

Тема реферату обирається курсантом самостійно з запропонованої тематики рефератів, що міститься у робочій програмі. Перелік тем, що містяться в даній роботі, не є вичерпним. Курсантом, за узгодженням з викладачем, може бути самостійно обрана будь-яка тема з навчальної дисципліни «Земельне право» та розроблений план роботи.

Робота повинна мати аналітичний, а не описовий характер. Тема вважається розкритою, якщо в ній послідовно і правильно висвітлені всі питання в повному обсязі, виправдано використана рекомендована та додаткова література. Розпочинати бажано коротким вступом, в якому важливо розкрити актуальність, теоретичну та практичну значущість проблематики, яка розглядається. Сформульовані висновки та визначення понять мають бути зрозумілими, чіткими, логічно не суперечливими і

пов'язуватись з іншими частинами роботи. Наведені факти, статистичні дані та інші матеріали мають бути достовірними і систематизованими.

Оформляється реферат на стандартних аркушах формату А4. За першою титульною сторінкою, яка не нумерується, розміщується зміст роботи. Шрифт Times New Roman, розмір шрифту 14, міжстрочний інтервал 1,5. Об'єм роботи складає до 15 печатних сторінок.

Теми рефератів для курсу: «Земельне право»

1. Поняття та загальна характеристика сучасних наукових шкіл земельного права.
2. Наукова спадщина професора Василя Зіновійовича Янчука.
3. Основні напрями розвитку науки земельного права в країнах СНД.
4. Основні напрями розвитку науки земельного права в країнах ЄС.
5. Проблеми реалізації принципів в земельному праві.
6. Проблеми адаптації земельного законодавства до законодавства ЄС.
7. Перспективи вдосконалення правового статусу селянства в Україні.
8. Проблеми реалізації права на продовольчу безпеку.
9. Еволюція земельних правовідносин в Україні.
10. Проблеми реалізації державної аграрної політики України.
11. Способи захисту й охорони права власності на природні об'єкти та їх ресурси.
12. Державний контроль за використанням і охороною земель.
13. Правове забезпечення ведення земельного кадастру.
14. Юридична природа членства у колгоспах та колективних сільськогосподарських підприємствах.
15. Загальне і особливе у відносинах членства у сільськогосподарських кооперативах та колективних сільськогосподарських підприємствах.
16. Юридична природа колективної демократії в управлінні сільськогосподарськими підприємствами кооперативного типу.
17. Проблеми правового регулювання внутрішнього управління фермерським господарством.
18. Проблеми правового регулювання праці і соціальних відносин у сільськогосподарських підприємствах.
19. Проблеми правового регулювання паювання майна у колективних сільськогосподарських підприємствах.
20. Проблеми правового регулювання приватизації майна радгоспів в Україні.
21. Проблеми правового регулювання відносин у сфері надання послуг сільського туризму у особистих селянських господарствах.

22. Проблеми цивільно-правової відповідальності за земельні правопорушення.
23. Проблеми матеріальної відповідальності за земельні правопорушення.
24. Проблеми дисциплінарної відповідальності за земельні правопорушення.
25. Проблеми застосування адміністративно-правової відповідальності за земельні правопорушення.
26. Проблеми застосування кримінально-правової відповідальності за земельні правопорушення.
27. Проблеми юридичної відповідальності за земельні правопорушення.
28. Проблеми цивільно-правової відповідальності за земельні правопорушення.
29. Проблеми матеріальної відповідальності за земельні правопорушення.
30. Проблеми дисциплінарної відповідальності за земельні правопорушення.
31. Проблеми застосування адміністративно-правової відповідальності за земельні правопорушення.
32. Проблеми застосування кримінально-правової відповідальності за земельні правопорушення.

7. Методи навчання та контролю

Під час викладання дисципліни «Земельне право» можуть використовуватись такі методи: пояснювально-ілюстративний або інформаційно-рецептивний, репродуктивний, проблемного викладу, частково-пошуковий, або евристичний, дослідницький метод; словесні та практичні. Одним з інноваційних методів навчання у вищій школі є застосування навчальних комп'ютерних моделей. Контрольні заходи вивчення дисципліни "Цивільне право та процес" можуть проводитися викладачем у формі: вступного, поточного і підсумкового контролю.

Застосовуються методи усного та письмового контролю. До них належать фронтальне та індивідуальне опитування. Під час фронтального опитування викладач пропонує серію логічно пов'язаних між собою запитань для студентів всієї групи. У процесі індивідуального опитування студент має змогу самостійно висловлювати свої думки, коригувати їх і доповнювати. Метод письмового контролю спрямований на аналіз документального матеріалу, визначення характеру допущених студентами помилок і способів

їх подолання. Найпоширенішими є такі методи письмового контролю: письмове опитування, письмовий термінологічний диктант, контрольні

8. Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю

1. Предмет і метод земельного права.
2. Принципи земельного права.
3. Система та структура земельного права.
4. Співвідношення та взаємодія земельного права з суміжними галузями правової системи України.
5. Правове забезпечення земельної реформи.
6. Поняття та класифікація земельних правовідносин.
7. Суб'єкти та об'єкти земельних правовідносин.
8. Зміст земельних правовідносин.
9. Підстави виникнення, зміни та припинення земельних правовідносин.
10. Функції земельного права.
11. Розвиток науки земельного права.
12. Поняття та класифікація джерел земельного права.
13. Конституція України - головне джерело земельного права.
14. Особливості структури Земельного кодексу України.
15. Підзаконні акти в системі джерел земельного права: класифікація, особливості.
16. Особливості та форми права власності на землю.
17. Право власності на землю Українського народу.
18. Право державної власності на землю: об'єкти і суб'єкти..
19. Право комунальної власності на землю: об'єкти і суб'єкти.
20. Право приватної власності на землю: об'єкти і суб'єкти.
21. Загальні правові підстави та порядок виникнення права власності на землю.
22. Права та обов'язки власників земельних ділянок.
23. Підстави та порядок припинення права власності на землю.
24. Поняття, основні риси та юридична природа приватизації земель.
25. Суб'єкти, об'єкти та форми приватизації земель.
26. Особливості приватизації земель сільськогосподарського призначення та інших категорій земель.
27. Юридичні гарантії здійснення приватизації земель.
28. Загальна характеристика права землекористування та його класифікація.
29. Право постійного землекористування: суб'єкти і об'єкти.

30. Підстави та порядок виникнення та припинення права землекористування.
31. Право обмеженого землекористування: суперфіцій та емфітевзис.
32. Права та обов'язки землекористувачів.
33. Поняття та юридичні ознаки оренди землі.
34. Особливості виникнення права землекористування на умовах оренди.
35. Правове регулювання оренди земель сільськогосподарського та іншого призначення.
36. Об'єкти та суб'єкти оренди землі.
37. Права та обов'язки орендаря земельної ділянки.
38. Поняття та особливості договору оренди земельної ділянки.
39. Специфіка припинення права оренди земельної ділянки.
40. Поняття та класифікація обмежень прав на землю.
41. Обмеження прав на землю, які випливають із права добросусідства.
42. Земельні сервітути.
43. Особливості державної реєстрації прав на землю.
44. Поняття та класифікація гарантій прав на землю.
45. Форми та способи захисту прав на землю.
46. Відшкодування збитків власникам земельних ділянок і землекористувачам.
47. Земельні спори: поняття і класифікація.
48. Система і компетенція органів, що вирішують земельні спори.
49. Поняття та стадії механізму реалізації прав на землю.
50. Правове забезпечення набуття прав на землю.
51. Правове забезпечення реалізації прав на землю.
52. Процедура припинення прав на землю.
53. Економіко-правовий механізм у сфері земельних відносин.
54. Загальна характеристика та правові форми плати за землю.
55. Суб'єкти та об'єкти плати за землю та пільги.
56. Відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва.
57. Поняття, зміст та суб'єкти управління у галузі використання та охорони земель.
58. Система і повноваження органів управління у галузі використання та охорони земель.
59. Повноваження Державного агентства по земельним ресурсам у галузі земельних відносин.
60. Правове забезпечення землеустрою в Україні.
61. Контроль за використанням та охороною земель.

62. Державний земельний кадастр.
63. Юридична природа ринкового обігу земельних ділянок.
64. Правова природа земельних аукціонів.
65. Правочини (угоди) із земельними ділянками.
66. Продаж земельних ділянок на конкурентних засадах.
67. Викуп земельних ділянок для суспільних потреб.
68. Примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності.
69. Правові засади мораторію на відчуження земель згідно з Перехідними положеннями ЗК України.
70. Поняття і зміст правової охорони земель.
71. Суб'єкти та об'єкти правової охорони земель.
72. Нормування і стандартизація у галузі охорони земель.
73. Рекультивація земель.
74. Консервація земель.
75. Особливості правової охорони ґрунтів.
76. Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства.
77. Земельне правопорушення як підстава юридичної відповідальності.
78. Види юридичної відповідальності в земельному праві України.
79. Особливості юридичної відповідальності за самовільне зайняття земельної ділянки.
80. Поняття та склад земель сільськогосподарського призначення.
81. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення.
82. Суб'єкти права сільськогосподарського землевикористання та загальна характеристика їх правового статусу.
83. Фермерське землевикористання. Закон України «Про фермерське господарство».
84. Землевикористання сільськогосподарських кооперативів.
85. Громадяни як суб'єкти сільськогосподарського земле використання.
86. Особливості правового режиму земель у межах населених пунктів.
87. Поняття і склад земель житлової та громадської забудови.
88. Виникнення права використання земель для забудови.
89. Основні етапи процедури забудови земельних ділянок.
90. Використання земель громадянами у межах населених пунктів.
91. Особливості переходу права власності на землю та права землевикористання на забудовані земельні ділянки.
92. Поняття, склад та специфіка використання земель, що особливо охороняються.

93. Поняття, склад та загальна характеристика земель лісогосподарського призначення.

94. Правові форми використання земель лісогосподарського призначення.

95. Загальна характеристика земель водного фонду.

96. Правові форми використання земель водного фонду.

97. Обмеження права користування землями водного фонду.

98. Загальна характеристика земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.

99. Особливості використання земель оборони.

9. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)					Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
					залік	
Мах 60%					Мах 40%	Мах 100%
Тема 1	Тема 2	Тема 4	Тема 5	Тема 7		
2-5	2-5	2-5	2-5	2-5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	Необхідне повторне вивчення курсу

10. Рекомендована література

Основна

1. Конституція України // ВВР України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Земельний кодекс України // ВВР України. – 2002. – № 3. – 4. – Ст. 27.
3. Цивільний кодекс України // ВВР України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
4. Кодекс України про надра // ВВР України. – 1994. – № 36. – Ст. 340.
5. Водний кодекс України // ВВР України. – 1995. – № 24. – Ст. 189.
6. Лісовий кодекс України в редакції Закону від 8 лютого 2006 р. // ВВР України. – 2006. – № 21. – Ст. 170.
7. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. // ВВР України. – 2011. – № 13. – Ст. 112.
8. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 6 вересня 2005 р. // ВВР. – 2005. – № 49. – Ст. 517.
9. Про використання земель оборони: Закон України від 27 листопада 2003 р. // ВВР України. – 2004. – № 14. – Ст. 209.
10. Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності: Закон України від 17 листопада 2009 р. // ВВР України. – 2010. – № 1. – Ст. 2.
11. Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності: Закон України від 17 листопада 2009 р. // ВВР України. – 2010. – № 1. – Ст. 2.
12. Про Державне агентство земельних ресурсів України: указ Президента України № 445 від 8 квітня 2011 р. // ОВ України. – 2011. – № 29. – Ст. 1253.
13. Про державний земельний кадастр: Закон України від 7 липня 2011 р. // ОВ України. – 2011. – № 60. – Ст. 2405.
14. Про державний контроль за використанням та охороною земель від 19 червня 2003 р. // ВВР України. – 2003. – № 39. – Ст. 350.
15. Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19 червня 2003 р. // ВВР України. – 2003. – № 39. – Ст. 350.
16. Про державну експертизу землепорядної документації: Закон України від 17 червня 2004 р. // ВВР України. – 2004. – № 38. – Ст. 471.
17. Про державну експертизу землепорядної документації: Закон України від 17 червня 2004 р. // Урядовий кур'єр. – 2004. – 11 серпня.

18. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України в редакції від 11 лютого 2010 р. // ВВР. – 2010. – № 18. – Ст. 141.

19. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України в редакції від 11 лютого 2010 р. // ВВР. – 2010. – № 18. – Ст. 141.

20. Про експертну грошову оцінку земельних ділянок: Постанова Кабінету Міністрів України № 1531 від 11 жовтня 2002 р. // Урядовий кур'єр. – 2002. – 23 жовтня.

21. Про заставу: Закон України від 2 жовтня 1992 р. // ВВР України. – 1992. – № 47. – Ст. 642.

22. Про затвердження Методики грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів): Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. // Урядовий кур'єр. – 2012. – 11 січня.

23. Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру: Постанова Кабінету Міністрів України № 1051 від 17 жовтня 2012 р. // ОВ України. – 2012. – № 89. – Ст. 3598.

24. Про затвердження Порядку встановлення особливого режиму охорони на території забороненої зони та контрольованої зони гідроелектротехнічних споруд: Постанова Кабінету Міністрів України № 416 від 31 березня 2004 р. // ОВ України. – 2004. – № 13. – Ст. 900.

25. Про затвердження Порядку встановлення охоронних зон навколо об'єктів, призначених для гідрометеорологічних спостережень та інших видів гідрометеорологічної діяльності, та режиму їх використання: Постанова Кабінету Міністрів України № 2262 від 11 грудня 1999 р. // ОВ України. – 1999. – № 50.

26. Про затвердження Порядку інформаційної взаємодії між кадастрами та інформаційними системами: Постанова Кабінету Міністрів України № 483 від 3 червня 2013 р. // ОВ України. – 2013. – № 53. – Ст. 1934.

27. Про затвердження Порядку проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок: наказ Держкомзему № 2 від 9 січня 2003 р. // ОВ України. – 2003. – № 22. – Ст. 1011.

28. Про затвердження Порядку проведення інвентаризації земель: Постанова Кабінету Міністрів України № 513 від 23 травня 2012 р. // ОВ України. – 2012. – № 44. – Ст. 1701.

29. Про затвердження Типового договору оренди водних об'єктів: Постанова Кабінету Міністрів України № 420 від 29 травня 2013 р. // ОВ України. – 2013. – № 47. – Ст. 1692.

30. Про затвердження Типового договору оренди землі: Постанова Кабінету Міністрів України № 220 від 3 березня 2004 р. // Урядовий кур'єр. – 2004. – 17 березня.

31. Про затвердження форми сертифіката про право на земельну частку (пай) і зразка Книги реєстрації сертифікатів на право на земельну частку (пай): Постанова Кабінету Міністрів України № 801/95 від 12 жовтня 1995 р.

32. Про затвердження форми Типового договору оренди земельної частки (паю): Наказ Держкомзему України № 5 від 17 січня 2000 р. // ОВ України. – 2000. – № 8.

33. Про захист конституційних прав громадян на землю: Закон України від 20 січня 2005 р. // ВВР України. – 2005. – № 10. – Ст. 194.

34. Про земельну реформу: постанова Верховної Ради України від 18 грудня 1990 р. // ВВР України. – 1991. – № 10. – Ст. 100; - 1994. – № 27. – Ст. 229.

35. Про землеустрій: Закон України від 22 травня 2003 р. // ВВР України. – 2003. – № 36. – Ст. 282.

36. Про іпотеку: Закон України від 5 червня 2003 р. // ВВР України. – 2003. – № 38. – Ст. 313.

37. Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг: Закон України від 14 грудня 1999 р. // ВВР України. – 2000. – № 3. – Ст. 21.

38. Про концесії: Закон України від 16 липня 1999 р. // ВВР України. – 1999. – №41. – Ст. 372.

39. Про меліорацію земель: Закон України від 14 січня 2000 р. // ВВР України. – 2000. – №11. – Ст. 90.

40. Про методику грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів: Постанова Кабінету Міністрів України № 213/95 від 23 березня 1995 р. // Урядовий кур'єр. – 1995. – 4 квітня.

41. Про методику нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів: Постанова Кабінету Міністрів України № 213/95 від 23 березня 1995 р. // Урядовий кур'єр. – 1995. – 4 квітня.

42. Про оренду землі: Закон України в редакції від 2 жовтня 2003 р. // ВВР України. – 2004. – № 10. – Ст. 102.

43. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15 травня 2003 р. // ОВ України. – 2003. – № 23. – Ст. 1014.

44. Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі: Закон України від 10 липня 1996 р. // ВВР України. – 1996. – № 41. – Ст. 188.

45. Про охорону земель: Закон України від 19 червня 2003 р. // ВВР України. – 2003. – № 39. – Ст. 349.

46. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. // ВВР України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.

47. Про оцінку земель: Закон України від 11 грудня 2003 р. // ВВР України. – 2004. – № 15. – Ст. 229.

48. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв): Закон України від 5 червня 2003 р. // ВВР України. – 2003. – № 38. – Ст. 314.

49. Про Порядок нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів): наказ Держкомзему № 19/16/22/11/17/12 від 27 січня 2006 р. // ОВ України. – 2006. – № 15. – Ст. 1134.

50. Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів: Закон України від 17 лютого 2011 р. // ВВР. – 2011. – № 37. – Ст. 371.

51. Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів: Постанова Кабінету Міністрів України № 2024 від 18 грудня 1998 р. // ОВ України. – 1998. – № 51.

52. Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 27 лютого 1991 р. // ВВР України. – 1991. – № 16. – Ст. 198.

53. Про природно-заповідний фонд: Закон України від 16 червня 1992 р. // ВВР України. – 1992. – № 34. – Ст. 502.

54. Про прискорення земельної реформи та приватизацію землі: Постанова Верховної Ради України від 13 березня 1992 р. // ВВР України. – 1992. – № 25. – Ст. 355.

55. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17 лютого 2011 р. // ВВР. – 2011. – № 34. – Ст. 343.

56. Про розміри та Порядок визначення втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва, які підлягають відшкодуванню: Постанова Кабінету Міністрів України № 1279 від 17 листопада 1997 р. // ОВ України. – 1997. – № 47.

57. Про фермерське господарство: Закон України від 19 червня 2003 р. // ВВР України. – 2003. – № 45. – Ст. 363.

58. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 92, пункту 6 розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України (справа про постійне користування земельними ділянками) № 5-рп/2005 від 22 вересня 2005 р. // ОВ України. – 2005. – № 39. – Ст. 2490.

Додаткова

Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з орендою земельних ділянок: лист Вищого господарського суду України № 01-8/918 від 30 листопада 2007 р. // Вісник господарського судочинства. – 2008. – №1.

Про деякі питання практики розгляду справ у спорах, що виникають із земельних відносин: постанова пленуму Вищого господарського суду України № 6 від 17 травня 2011 р. // Вісник господарського судочинства. – 2011. – № 3.

Про Закон України «Про оренду землі»: лист Вищого арбітражного суду України № № 01-8/10 від 14 січня 1999 р.

Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: постанова пленуму Верховного суду України № 7 від 16 квітня 2004 р. // Вісник Верховного суду України. – 2010. – № 4.

Про практику застосування судами при розгляді справ окремих норм земельного права: лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 10-1391/0/4-12 від 27 вересня 2012 р. // <http://www.sc.gov.ua>

1. Гетьман та ін.; За ред. М.В. Шульги. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 368 с.

2. Земельне право України: підр. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / В.І. Семчик, П.Ф. Кулинич, М.В. Шульга. – К.: Вид. Дім „Ін Юре”, 2008. – 600 с.

3. Земельне право України: Підручник / За ред. О.О. Погрібного та І.І. Каракаша. – Вид. 2, перероб. і доп. – К.: Істина, 2009. – 600 с.

4. Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України. Наук.-навч. посіб. // за ред. докт. юрид. наук, проф. Н.І. Титової. – Львів: ПАІС, 2005. – 368 с.

5. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні : Монографія / П.Ф. Кулинич. – К.: Логос, 2011. – 688 с.

6. Мірошніченко А. М., Марусенко Р.І. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України, 5-те видання, змінене і доповнене. – К.: Алерта, 2013. – 544 с.

7. Мірошніченко А.М. Земельне право України: підр./ А.М. Мірошніченко. – К.: Алерта; ЦУЛ, 2011.- 680с.

8. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / За заг. ред. А.П. Гетьмана. Видання шосте доповнене. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2009. – 624 с.

9. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу. Монографія / В.В. Носік. – К.: Юрінком Інтер. – 2006. – 554 с.

10. Сидор В.Д. Земельне законодавство України: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / В.Д. Сидор - К.: Вид-во «Юридична думка», 2011. – 312 с.

11. Яніцький В.П. Порядок набуття права приватної власності на земельну ділянку в Україні: монографія / В.П. Яніцький. – К.: Атіка, 2008. – 140с.

Додаткова

1. Андрейцев В.І. Земельне право і законодавство суверенної України: Актуальні проблеми практичної теорії. – 2-ге вид., випр. – К.: Знання, 2007. – 445 с.

2. Бейкун А. Співвідношення Конституції України та нормативно-правових актів з питань регулювання аграрних і земельних відносин // Право України. – 2000. – № 3.

3. Іванова Є.О. Правові підстави використання земель житлової і громадської забудови у містах // Земельне право України. – 2006. – № 4. – С. 18-27.

4. Ільницька Н. Оренда як правова форма використання земель у сучасний період: поняття, особливості, юридична природа // Право України. – 2000. – № 8. – С. 60-64.

5. Ковальчук Т.Г. Правові аспекти юридичних засобів охорони земель // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Юридичні науки. – 2004. – Випуск 60. – С. 68-72.

6. Кулинич П.Ф. Предмет земельного права України // Право України. – 2008. – № 9. – С. 81-87.

7. Кулинич П. Правові питання створення та діяльності фермерських господарств // Приватизація землі: закон, практика, проблеми. – 2003. – № 2. – С. 20-27.

8. Лащенко О.М. Сучасні тенденції кодифікації земельного законодавства України // Земельне право України: теорія і практика. – 2006. – № 2. – С. 3-11.

9. Мірошніченко А.М. Співвідношення темпорального та змістовного принципів вирішення правових колізій // Право України. – 2008. – № 5. – С. 24-28.

10. Мірошніченко А.М., Попов Ю.Ю., Ріпенко А.І. Земельні ділянки: віндикація, реституція, кондиція, визнання прав (співвідношення та деякі проблемні питання) // Часопис Академії адвокатури України. – 2012. – № 3. – С. 1-24.

11. Ріпенко А.І. До питання використання земельних ділянок «публічної власності» на праві суперфіцію / І.І. Каракаш, А.І. Ріпенко // Південноукраїнський правничий часопис. – 2008. – № 4. – С. 137 - 142.

11. Інформаційні ресурси

1. <http://www.court.gov.ua> - Судова влада України (офіційний портал)
2. <http://www.ccu.gov.ua> - Конституційний Суд України
3. <http://www.scourt.gov.ua> - Верховний Суд України
4. <http://sc.gov.ua> – Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ
5. <http://reyestr.court.gov.ua> - Єдиний державний реєстр судових рішень
6. <http://zakon1.rada.gov.ua> – Законодавство України